

अरण्यमटवी सन्नं वार्क्षी च गहनं शृषः । कान्तारं विपिनं कक्षः स्यात्षण्डं काननं वनम् ॥ १११०
दवो दावः प्रसारस्तु तृणाटव्यां शृषोऽपि च । अपोपाभ्यां वनं बेलमारामः कृत्रिमे वने ॥ ११११
निष्कुटस्तु गृहारामो वाह्यारामस्तु पौरकः । आक्रीडः पुनरुद्यानं राज्ञां त्वन्तःपुरोचितम् ॥ १११२
तदेव प्रमदवनममात्यादेस्तु निष्कुटे । वाटी पुष्पादृक्षाबासौ क्षुद्रारामः प्रसीदिका ॥ १११३

वृक्षोऽगः शिखरी च शाखिफलदावद्विहिरिदुर्दुमो

जीर्णो दुर्विटपी कुठः क्षैतिरुहः कारस्को विष्टरः ।

नन्दावर्तकरालिकौ तरुवसू पर्णी पुलाक्यैक्ष्मिपः

सालानोकहगच्छपादपनगा रूक्षागमौ पुष्पदः ॥

१११४

कुञ्जनिष्कुञ्जकुडङ्गाः स्थाने वृक्षैर्वृत्तान्तरे । पुष्पैस्तु फलवान्वृक्षो वानस्पत्यो विना तु तैः ॥ १११५
फलवान्वनस्पतिः स्यात्फलावन्ध्यः फलेग्रहिः । फलबन्ध्यस्त्वकेशी फलवान्फलिनः फली ॥ १११६
औषधिः स्यादोषधिस्तु फलपाकावसानिका । क्षुपो ह्रस्वशिफाशाखः प्रततिर्प्रततिर्लता ॥ १११७
वलयस्यां तु प्रतानिन्यां गुल्मिन्युपलवीरुधः । स्यात्प्ररोहोऽङ्कुरोऽङ्कुरो रोहश्च स तु पर्वणः ॥ १११८
समुत्थितः स्याद्वलिशं शिखाशाखालताः समाः । साला शाला स्कन्धशाखा स्कन्धः प्रकाण्डमस्तके ॥
मूलाच्छाखावधिर्गण्डिः प्रकाण्डोऽथ जटाशिफा । प्रकाण्डरहिते स्रम्भो विटपो गुल्म इत्यपि ११२०
शिरोनामाम्रं शिखरं मूलं बुध्रोहिनाम च । सारो मज्जि लैचि च्छली चोचं वल्कं च वल्कलम् ॥ ११२१
स्थानौ तु ध्रुवकः शङ्कुः काष्ठे दलिकदारुणी । निष्कुहः कोटरो मज्जामज्जिर्वल्लरिश्च सा ॥ ११२२
पञ्च पलाशं छदनं बर्हं पर्णी छदं दलम् । नवे तस्मिन्किसलयं किसलं पल्लवोऽत्र तु ॥ ११२३
नवे प्रबालोऽस्य कोशी शुङ्गा माढिर्दलक्षसा । विस्तारविटपौ तुल्यौ प्रसूनं कुसुमं सुमम् ॥ ११२४
पुष्पं सूतं सुमनसः प्रसवश्च मणीवकम् । जालकक्षारकौ तुल्यौ कलिकायां तु कोरकः ॥ ११२५
कुञ्जले मुकुलं गुच्छे गुच्छस्तबकगुत्सकाः । गुलुच्छोऽथ रजः पौष्पं परागोऽथ रसो मधु ॥ ११२६
मकरन्दो मरन्दश्च वृन्तं प्रसवबन्धनम् । प्रबुद्धोज्जृम्भफुल्लानि व्याकोशं विकचं स्मितम् ॥ ११२७
उन्मिषितं विकसितं दलितं स्फुटितं स्फुटम् । प्रफुल्लोत्फुल्लसंफुल्लोच्छसितानि विजृम्भितम् ॥ ११२८
स्मेरं विनिद्रमुज्जिद्रविमुद्रहसितानि च । संकुचितं तु निद्राणं मीलितं मुद्रितं च तत् ॥ ११२९
फलं तु सस्यं तच्छुष्कं वानमामं शलाटु च । ग्रन्थिः पर्व परुषीजकोशी शिम्बा शमी शिमिः ११३०
शिम्बिश्च पिप्पलोऽश्वत्थः श्रीवृक्षः कुञ्जराशनः । कृष्णावासो बोधितरुः प्लक्षस्तु पर्कटी जटी ॥ ११३१
न्यग्रोधस्तु बहुपात्स्याद्वटो वैश्रवणालयः । उदुम्बरो जन्तुफलो मशकी हेमदुग्धकः ॥ ११३२
काकोन्दुबरिका फल्गुर्मलयुर्जघनेफला । आम्रश्चूतः सैहकारः सप्तपर्णस्त्वयुक्छदः ॥ ११३३
शिमुः शोभाजनोक्षीवतीक्ष्णगन्धकमोचकाः । श्वेतेऽत्र श्वेतमरिचः पुंनगः सुरपर्णिका ॥ ११३४
बकुलः केसरोऽशोकः कंकेलिः ककुभोऽर्जुनः । मालूरः श्रीफलो बिल्वः किंकिरातः कुरण्टकः ११३५
त्रिपन्नकः पलाशः स्यात्किंशुको ब्रह्मपादपः । तृणराजस्तलस्तालो रम्भा मोचा कदल्यपि ॥ ११३६
करवीरो हयमारः कुटजो गिरिमल्लिका । विदुलो वेतसः शीतो वानीरो वल्लुलो रथः ॥ ११३७
कैर्कन्धुः कुवली कोलिर्बदर्यथ हलिप्रियः । नीपः कदम्बः सालस्तु सजोरिष्टस्तु फेनिलः ॥ ११३८

१. वनशब्दः अपोपाभ्यामन्वेति. २. वाटीशब्दः पुष्पवृक्षाभ्यामन्वेति. ३. यौगिकत्वात्—कुजमहीरुहादयः.
४. चरणपोऽपि. ५. त्वचापि. ६. माकन्दोऽपि. ७. कुरुण्टकोऽपि; कुरुण्डक इत्यन्ये. ८. कर्कन्धूरपि.